

מקור הנוח

יאנוש קורצ'אק, כתבים ה', עמ' 241-243
תרגום: אורי אורלב

- אסור להקנס לחשמלית עם סלים – אמר הכרטיסן.
- תרשה לי, אדוני – לחשה בבישנות.
- ומי ישלם את הקנס במקומי?

הכרטיסן הציץ בפנייה החורים והעפים של האשה, שוב מדד במבטו את גדלו של סל הכביסה המלא לבנים, מלמל משהו מתחת לאפו וקרא:

- שבי כבר, שבי! ובפעם הבאה - אני מבקש...

הוא לא סיים.

מבטיהם נפגשו והם הבינו היטב זה את זה. הוא גדע היטב, שעומד לפניו יצור אנושי, אשה העובדת מעל לכוחותיה כדי להאכיל בעבודת כפיים את בני ביתה – את משפחתה מרבית הילדים; היא הבינה שהכרטיסן המסכן, העובד קשה, רחם עליה והיה מוכן להסתכן בניזיפת המבקר, ולא למנע ממנה את פסת המקום ולהכריחה לעשות דרך ארצה בגשם שוטף עם סל כבד בידה. והיא מהרה מאוד הביתה, לילדים.

היא הססה לרגע.

- נו, שבי כבר, גברת, שבי.
- לא, אלך לי ברגל.
- אבל אני אומר לך לשבת.
- לא, אני לא רוצה.

עלתה בדעתה תכנית גדולה ואמיצה.

- סע! – קרא הכרטיסן – עם הנשים האלה אף פעם אי-אפשר להסתדר.
- ברגל לא תגיע עם המשא הזה, והרי מונית היא לא תקח... אבל מה זה אכפת לי. בפטופוט הזה נסה להחריש קול פנימי מכאיב.

האשה הלכה הביתה בצעד אטי. הרי תגיע בסופו של דבר, והעשיריה תשאיר בכיסה. כן, בודאי תגיע, הבית קרוב כל כך, אולי רק חמשה רחובות. הרי כבר עברה ברגל מרחקים גדולים מזה. יורד קצת גשם, אבל ראשה קשור במטפחת; המטפחת הזאת היא כמו מטריה. נכון שנקנסים מים לנעלים, אבל - האם אין אנשים שהולכים יחפים? הלבנים לא קלים, אבל אפשר להעביר את הסל מידי ליד, ותמיד יד אחת יכולה לנוח לה. היא עיפה מפני שקמה בארבע לפנות בקר לעשות כביסה, והרי קרה שבכפר, בימי הקציר, נהגו לקום עוד יותר מקדם.

אוי, בכפר הזה... בכפר הזה... פולק היה הקיץ בקיטנה, חזר כל כך מאשר ופניו קבלו צבע. ברוינה כבר תוכל לנסע בשנה הבאה; השנה היתה עדין קטנה מדי.

כן! אין קטנות לאמהות. הן, הנשים הזה קר בכרח. הסל כבד, אף לעמת זאת היא תקום מחר מאחר. ממילא לא תוכל לכבס מפני שעדין אין לה פחמים. אם תכבס את הלבנים תקבל בערך ארבעה זלוטי.

היא השתדלה שלא לחשב על עצמה, כדי לא לחוש בקר ובכבד המשא, אף התקשתה בכך יותר ויותר. אוי, הסל כל כך כבד. חבל שלא נסעה, הבריאות חשובה יותר ממטבע הנחשת.

היא המשיכה ללכת עוד דקות אחדות. עכשו כבר לא רחוק, אך כוחותיה עזבוה. היא נעצרה וְחָשָׁה בְּכָאֵב :

- אני לא יכולה.

אך פתאום חזקה מחשבה אחת את כוחה.

- "תמורת המטבע אקנה עוגיות לילדים".

היא חזרה והרימה את הסל והתמלאה פליאה מפני שהסל היה קל. הרחיבה את צעדיה. -
"יקרים שלי, אוצרות שלי, כמה שזה ישמח אתכם".

היא הגבירה את קצב הליכתה, כמעט רצה. לא, לא תחביא את העשיריה. ממילא היתה מוציאה אותה. היא נכנסה לחנות וקנתה ממתקים. לא חשה עיפות ולא קר. וכבר היה קרוב.

היא נכנסה במרץ לחצר עד שהשוער התעורר בהפתעה מנמנומו. היא נכנסה בריצה לדירת החדר שבו שעשעה לדתה הבכירה את אחיה ואחיותיה הקטנים, וקרצה מהפתח סמוקה מאושר, כאלו חזרה לימי נעוריה:

- אתם רוצים לדעת, ילדים, מה אמא הביאה לכם?

שלעולם לא פליאו אתכם מעשי גבורה של אמהות, יש להן מקור נעלם שממנו הן שואבות את כוחן ואת עז רוחן.

אותו המקור הוא אהבת אם.

